

Mijnheer Bart DE WEVER
Eerste Minister
Wetstraat 16

1000 - BRUSSEL

Vos réf. :

Nos réf. : rso/cl/wd/mib/cf/vj/mla/anf

Annexe(s) :

1 oktober 2025

Mijnheer de Eerste Minister,

Betreft: wetsvoorontwerp ter vereenvoudiging van overheidsopdrachten – samenwerking tussen aanbestedende overheden – gelegenhedaankopen

Een wetsvoorontwerp betreffende de vereenvoudiging van de regelgeving inzake overheidsopdrachten onder de Europese publicatiedrempels wordt momenteel onderzocht door de Commissie voor overheidsopdrachten, waarvan het secretariaat wordt verzorgd door de dienst Overheidsopdrachten van uw Kanselarij.

Dit voorontwerp bevat inderdaad een reeks verbeteringen, die in de eerste plaats bedoeld zijn om de toegang van ondernemers tot overheidsopdrachten te vergemakkelijken, maar ook om de administratieve lasten voor aanbestedende overheden te verlichten. Het beantwoordt dus aan verschillende van onze verzoeken.

Overeenkomsten tussen overheden onderling

Vanuit dit oogpunt blijkt de rechtstreekse gunning (d.w.z. zonder mededinging) tot 15.000 euro exclusief btw, geïnspireerd op Nederlandse, Duitse en Franse regels, een vereenvoudiging voor aanbesteders, zeker in de relaties tussen lokale overheden onderling (ook al is dat niet het eerste doel), met name tussen een gemeente en haar OCMW. Omdat de rechtbanken en een deel van de rechtsleer de “in house”-uitzondering strikt interpreteren, en omdat er veel onduidelijkheid bestaat over de voorwaarden voor “horizontale samenwerking”, worden heel wat projecten tussen lokale besturen toch als overheidsopdracht beschouwd. Vaak is dat niet terecht, met alle absurde gevolgen van dien. Deze procedurele verplichting leidt tot extra kosten en vertragingen die het publieke functioneren bemoeilijken. Zij ondermijnt de logica van institutionele solidariteit tussen de gemeente en haar OCMW, waarvan het financiële evenwicht uiteindelijk door de gemeente wordt gewaarborgd.

Ook samenwerking tussen gemeenten onderling of tussen gemeenten en andere lokale entiteiten is geen vrijblijvende keuze, maar een noodzaak. Ze worden allemaal geconfronteerd met een toename

van taken en burgers verwachten een hogere kwaliteit van dienstverlening. Alleen beschikken lokale besturen niet altijd over de nodige financiële, technische of personele middelen. Door samen te werken kunnen lokale besturen de kosten delen, gespecialiseerde kennis inschakelen en ambitieuze projecten realiseren die één gemeente alleen nooit van de grond zou krijgen. Samenwerking versterkt de lokale en territoriale solidariteit en vergroot de gezamenlijke slagkracht in het belang van de gemeenschap. Juridische of administratieve drempels mogen deze vorm van samenwerking dan ook niet in de weg staan.

Het is dan ook belangrijk dat de voorgestelde drempel op 15.000 euro exclusief btw wordt behouden en niet wordt verlaagd tot 3.000 euro, zoals sommige leden van de Commissie hebben voorgesteld, of zelfs wordt verhoogd.

Nog beter: onder de Europese publicatiedrempels hebben lidstaten veel ruimte om zelf regels te bepalen. Naast de bovengenoemde uitzonderingen voor “in house” en “horizontale” samenwerking, die zowel onder als boven deze drempels gelden, zou een eenvoudigere en rechtszekere uitzondering lokale besturen toelaten meer synergieën te creëren. De uitdagingen waar zij vandaag voor staan, vragen immers meer samenwerking dan ooit. Deze synergieën moeten snel en doeltreffend kunnen worden ingezet om zo snel mogelijk tegemoet te komen aan de collectieve noden. Het wegvallen van de aanbestedingsplicht zou partnerschappen vergemakkelijken, de gezamenlijke inzet van middelen versterken en uiteindelijk de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers verbeteren. Dit sluit naadloos aan bij de huidige politieke prioriteiten, waarin samenwerking en administratieve vereenvoudiging centraal staan.

Daarom stellen wij u de volgende teksten voor:

Art. [...]. Na artikel 31 wordt een artikel 31/1 toegevoegd: *“Een overheidsopdracht waarvan het geraamde bedrag zonder belasting over de toegevoegde waarde lager is dan de drempel voor de Europese bekendmaking, die uitsluitend tussen twee of meer aanbestedende overheden als bedoeld in artikel 2, 1°, a) en b), en de publiekrechtelijke instellingen als bedoeld in artikel 2, 1°, c), wordt gesloten, valt buiten het toepassingsgebied van deze wet.”*

Commentaar: *“De toepassingsvoorwaarden van de uitzonderingen bedoeld in de artikelen 30 en 31 van de wet, namelijk de uitzondering “in house” en de “horizontale samenwerking”, zijn niet altijd even gemakkelijk te begrijpen. Ze zijn afkomstig uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, blijven onderworpen aan deze rechtspraak en kunnen leiden tot verschillende interpretaties door verschillende actoren (de aanbestedende overheden zelf, de toezichthoudende autoriteiten, enz.) en dus leiden tot juridische onzekerheid, met name voor lokale overheden die deze uitzonderingen willen toepassen om synergieën tussen hen te ontwikkelen, vooral tussen gemeenten en OCMW's, maar ook tussen gemeenten zelf en tussen gemeenten en andere lokale entiteiten. Onverminderd de bovenvermelde uitzonderingen, die zowel onder als boven de Europese drempels van toepassing blijven, is er besloten om de betrekkingen tussen aanbestedende instanties die publieke overheden in strikte zin zijn, te vergemakkelijken, met uitzondering dus van aanbestedende instanties die ten minste gedeeltelijk tot de privésfeer behoren.*

Aangezien het gaat om een uitzondering op de regels die van toepassing zijn op overheidsuitgaven, werd het namelijk beter beschouwd om deze uitzondering en dus ook de overheidsmiddelen strikt binnen de publieke sfeer te houden. Bovendien is de noodzaak om de continuïteit van de openbare dienstverlening te waarborgen en de uitvoering van taken van algemeen belang niet in gevaar te brengen, een reden om deze nieuwe uitzondering alleen van toepassing te laten zijn op de aanbestedende diensten bedoeld in artikel 2, lid 1, onder a) en b) van de wet (staat, gewesten, gemeenschappen en lokale overheden) en op de publiekrechtelijke instellingen bedoeld in punt c) van hetzelfde artikel. Ter herinnering: zoals aangegeven in het

commentaar bij de artikelen van het wetsontwerp dat aanleiding gaf tot de wet van 15 juni 2006, "Het begrip publiekrechtelijke instelling omvat inzonderheid, eventueel met een andere benaming, de instellingen van openbaar nut, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporalieën van de erkende erediensten, de intergemeentelijke politiezones, de autonome gemeentebedrijven, de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen en de ruilverkavelingscomités." (parl. doc., Kamer, 2005-2006, nr. 51-2237/001, blz. 8). De andere aanbestedende overheden die in hetzelfde punt c) worden vermeld, vallen daarentegen niet onder deze bepaling, aangezien het om een andere categorie van aanbestedende overheden gaat (ook al zijn de punten c) en d) van artikel 2, 1°, van de vroegere wet van 15 juni 2006 samengevoegd onder het huidige punt c) – zie parl. doc., Kamer, 2015-2016, nr. 54-1541/001, blz. 8).

Het Grondwettelijk Hof heeft een dergelijke rechtvaardiging in zijn arrest nr. 3/2021 van 14 januari 2021 al aanvaard. En hoewel andere aanbestedende diensten in voorkomend geval onderworpen zijn aan het beginsel van continuïteit van de openbare dienstverlening, kunnen zij niettemin tot de privésfeer behoren vanwege hun samenstelling, financiering of beheer, zodat zij niet mogen worden gevisieerd, om de uitzondering te beperken tot het strikt nodige zonder de markt te schaden."

Gelegenheidsaankopen

Het voormelde wetsvoorstel probeert ook tegemoet te komen aan ons verzoek om gelegenheidsaankopen in de klassieke sectoren te activeren, zoals die al bestaan in de speciale sectoren. Enkele misverstanden hebben er echter toe geleid dat het voorstel beperkt is gebleven tot alleen tweedehandsaankopen en dat met een niet-praktische drempel van 100.000 euro.

Voor de duidelijkheid en samenhang stellen we voor om, net zoals in artikel 124, § 1, 10°, uit te gaan van de mogelijkheid om in deze omstandigheden de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking te gebruiken. Die mogelijkheid bestaat vandaag al in de speciale sectoren. Daarnaast is het belangrijk dat de aanbestedende overheid, zoals voorzien in artikel 124, § 2, lid 2, 4°, ook wordt vrijgesteld van de verplichting om gunningscriteria vast te leggen.

Wij blijven tot uw beschikking voor verdere informatie en verzoeken u, Mijnheer de Eerste Minister, de verzekering van onze hoogachting te aanvaarden.

Rachel SOBRY
Présidente
de l'Union des Villes et
Communes de Wallonie

Christian LAMOULINE
Président de Brulocalis
Association de la Ville et des
Communes de la Région
de Bruxelles-Capitale

Wim DRIES
Voorzitter
van de Vereniging van
Vlaamse Steden
en Gemeenten

Conseiller expert: Mathieu LAMBERT, UVCW, tel. 081 24 06 32, mathieu.lambert@uvcw.be

Coördinator studiedienst: Sacha LEFEVRE, Brulocalis, tel. 02 238 51 55, sacha.lefevre@brulocalis.brussels

Stafmedewerker: Assia VAN BRANDT, VVSG, tel. 02 207 54 43, assia.vanbrandt@vvsg.be